

Det er jo let nok at tale om, at det vilde være ønskeligt, om man havde en saadan Forening, ved Hjælp af hvilken disse Anstalter kunde bevares som en selvstændig Institution, men dertil skulle meget store Pengemidler til. Man har ingen Forening, og selv om en saadan dannede sig, vilde den ikke have Pengemidler til at overtage Anstalterne. Jeg forstaaer godt, at man fra Statens Side vil sige: Skal Staten skyde alle de Pengemidler til, der behøves, saa maa den ogsaa forlange at have den umiddelbare Styrelse af Anstalterne. Det er de to Betragtninger, der her staa over for hinanden, og de ere af den Bestaendighed, at jeg maa sige, at Spørgsmaalet for mig stiller sig meget tvivlsomt. Men det er ogsaa et Spørgsmaal af den Art, at det bedre vil kunne forhandles, naar det har været Genstand for nærmere Overvejelse i et Udvalg, hvor man kan drøfte, hvad der taler for den ene Side af Sagen, og hvad der taler for den anden. Jeg forstaaer som sagt godt, at i det foreliggende Tilfælde, hvor der er Tale om meget betydelige Midler, er det vanskeligt at forlange af Staten, at den samtidig med at skyde Pengene til skal overdrage Styrelsen og Myndigheden til en privat Institution. Hvad der efter min Mening er en afgjort Sag er, at det aldrig bør være en privat Industri. Man forstaaer vistnok, hvad jeg mener hermed. For afdøde Professor Keller var det ikke nogen Industri. Det var en Mand, der satte sit Liv ind paa den Gerning; han gjorde sin Gerning af Aerslighed til dem, for hvem han arbejdede. Men man ved nok, hvad der er foresaldet, ikke her i Landet, men andetsteds. Der er Steder, hvor rige Arvinger, som ikke vare aandsvage, ere forbundne i en Landsvageanstalt. Sligt bør ikke en Gang kunne tænkes at finde Sted her, og derfor bør Sagen altid ordnes saaledes, at Staten, selv om der er en privat Institution, ubetinget har Ret til at gribe ind paa ethvert Punkt og har tilstrækkelig Myndighed til paa ethvert Punkt nøje at kunne føre Kontrol. Men dette Spørgsmaal kan, efter min Mening, vanskeligt drøftes her, inden der har været Lejlighed til nærmere at overveje det i et Udvalg. — Der er et andet Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket jeg ikke er sikker i min Betragtning, men hvor jeg dog er tilbøjelig til at være af en anden Mening end den sidste ærede Taler, nemlig det Spørgsmaal, om man skulde tænke sig, at denne Sag skulde gaa over fra Kultusministeriet til Justitsministeriet. Jeg tror, at det vil være heldigst, at den

bliver under Kultusministeriet. Jeg mener, at de uehelbredelige, de uindvillige — det er det Udtryk, der bruges af Kommissionen — dem, som skulle anbringes i Asyl, kunde der maaste være Grund til at stille paa samme Maade som sindssyge, der anbringes paa Anstalter, at altsaa Asylerne stilles lige med Sindssygeanstalter, men hvor der er Tale om en Udviklingsmulighed, hvor der kan være Tale om Undervisning og Opdragelse, synes jeg, at det pædagogiske Hensyn maa være det, som der lægges mest Vægt paa, og derfor vil, efter min Mening, den rette Plads for saadanne Anstalter være den, som de nu have, at de fortære under Kultusministeriet.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Gode): Der er i de af de to ærede Medlemmer, som have haft Ordet, fremsatte Bemærkninger ikke overordentlig meget for mig just at imødegaa; thi jeg anerkender den for Lovforslaget velvillige Tanke, hvoraf disse Ytringer have været prægede, og den Sagtyndighed, hvorpaa de have været grundede. Det ærede Medlem, som først havde Ordet, udmalede jo i meget stærke Farver den finansielle Fremtid, som dette Anliggende kunde bære i sig, og som jo let kunde virke affrættende. Det var sikkert ikke hans Mening at ville virke affrættende; men naar der er Tale om saa store Summer som en Mulighed, hvortil man kan komme, saa kunde der dog maaste opstaa Betænkelse ogsaa med Hensyn til dette Lovforslag, som kunde siges at danne Begyndelsen til at komme ind paa en Vej, der kunde føre til temmelig uholdbare Resultater. Ganste vist tror jeg ikke paa nogen Maade, at Fordringerne til Statens Finanser paa dette Omraade standses ved dette Lovforslag — det skal jeg ogsaa senere komme til at forklare — og det er ogsaa ganste naturligt. Thi selv om denne Forgøring af Institutioner, som vedkomme Forsorgen for de abnorme, er kommen sidst ind paa dette Program, som nu Staten har stillet sig, efter min Mening med fuldstændig Føje, at støtte, udbille og bære Forsorg for de abnorme — selv om den er kommen sidst, har den dog efter min fulde Overbevisning lige saa berettiget Plads inden for Statsvirksomheden som Om sorgen for de døvstumme, for de blinde og for de sindssyge i egentlig Forstand. Man maa derfor i og for sig ikke forundre sig over, at Fordringerne kunne komme ud over det Beløb, som de nu ere naaede til, og som ganste vist betegne en ret rigelig Vækst, fra 10,000 Kr. paa Finansloven for 1875—76 til det, der